

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT DAWLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

**MARKAZIY OSIYO ZAMONAVIY TARIXSHUNOSLIGI
KONSEPSIYALARI FANINING O'QUV DASTURI
(1-KURS)**

Bilim sohasi:	200000	- Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	220000	- San'at va gumanitar fanlar
Mutaxassislik:	70220303	- Tarixshunoslik, manbashunoslik va tarixiy tadqiqon usullari (Markaziy Osijo mamlakatlari bo'yicha)

	Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha
7.	O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2021 — yil “ <u>22</u> ” — <u>08</u> — dagi <u>1</u> -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2021 -yil “ <u>22</u> ” — <u>08</u> — dagi “ <u>1</u> ” -sonli bayoni bilan tasdiqlangan
9.	Fan/modul uchun ma'sular: Sh.J.Saidov- TDShU MOXT kafedrasи dotsenti tar.f.n.
	Taqribzehilar: R.R.Alimova — ToshDShl “Markaziy Osyo xalqlari tarixi ethnologiyasi” kafedrasи mudiri, tarix fanlari nomzodi. Q.Yaqubov — “O'zbekiston FA Tarix instituti kichik ilmiy xodim PhD

Malikov Shavkat Javlonovich

Malikov Shavkat Javlonovich

	MOZTK104	O'quv yili 2021-2022	Semestr 2	ECTS – Kreditlar 4
	Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 2
	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	MARKAZIY OSIYO ZAMONAVIY TARIXSHUNOSLIGI KONSEPSIYALAR	60	60	120
2.	I. Fanning mazmuni <i>Markaziy Osiyo mintaqasida tarixiy janayonlaridagi yondoshuvlar,zamonavij konsepsiylar Markaziy Osiyodagi davlatarning milliy mejkurralari, Mintaqi tarixshunosligining zamonaviy muammolarini, o'zaro konsepsiylar va ularning salby ogibatlari, tarixning tarixyligi, tarix va mafkura, tarixning uzuksizligi,zamonaviy tarixshunoslikda tarixga turlichqa qarashlar</i>			
3.	Fanning o'quv maqsadi: Fanning asosiy maqsadi Magistrantlarga bugung kunda Markaziy Osiyo tarixi tarixshunosligida mayjud bo'lgan dolzar muammolar haqida umumiyl tushuncha va tasavvurlar berishdan ibora Shuningdek qo'llanmada ko'rib chiqiladigan masalalarning ilmiy-nazariy asoslar haqida ham malumotlar beriladi. <i>Ushbu fanning</i> magistratura bosqichi uchu ahamiyatini, nazariy mazmuni va mohiyatinini, tadqiqot va obyekti ,predmetini vazifalarini, tarixiy tahsil usullari Markaziy Osiyo zamonaviy tarixshunosligidagi turli yondoshuv va konsepsiylardagi muammo larini hal qilishda xolislik bila harakat qilish, ushbu xalqlarning kelib chiqish masalalaridagi muammo holatlarni hal qilish usullarini shakkantirish kabi masalalarini tushuntiris kabilardan iborat.			
4.	II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)			
5.	III. Fan tarhibiga quyidagi mavzular kiradi:			
6.	I-mavzu. MO xalqlari tarixini o'rganishning nazariy-metodologik asosları:yondashuvlik tamoyillari			
7.	Metodologiya-tarixiy faktlarni taddiq qilishning usullari haqidagi ta'limotin usul,sinxron yondoshuv, tarixiy-qiyosiy usul ,tarixiy -tipologik usul,tizim jarayonlarni o'ranish ,tahlil va bayon qilishning tamoyillari.			
8.	2-mavzu. Xalqlarning kelib chiqishi haqida zamonaviy konsepsiylar.			
9.	Xalqlarning kelib chiqishidagi zamonaviy konsepsiylar, konstruktivizm			

• individual loyihalar;	• jamoas bo'lib ishlash uchun loyihalar.
5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar:	
Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni shuningdek, yondoshuvlar, konsepsiyalarni to'la o'zlashdirish, tahlilni to'g'ri qila olish, o'rnanilayotgan jarayonlar haqida mustaqil fikr yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshirilqarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishlari topshirish.	
6. Asosiy adabiyotlar	
1.Kamoliddin Sh.S.Markaziy Osiyo tarixi tarixshunosligining dolzarb muammolari. O'quv qollanma.T-2017 y.	
2.Viktor Shnirilmam.Simvolicheskoe proshloe.Borba za predkov v Sentralnoy Azii.2007g.	
3.Gorshenina S.M. Izobretenie konsepta Sredney/Sentralnoy Azii. Mejd u naukoy i geopolitikoy. Washington.:2019g. Tavsiya qilinadigan qo'shimcha adabiyotlar	
1.Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: “O'zbekiston”, 2017. – 488 b.	
2.O'zbekiston davlati tarixi konsepsiysi. O'zbekiston tarixi lurmali.1999/01/2.Alimova D.A., Arifanova Z.X., Kamoliddin Sh.S. Kakim ne doljen bit yetnicheskiy atlas Uzbekistana // O'zbekiston tarixi, 2004, № 1. S. 72 – 85.	
3. Askarov A.A. O'zbek xalqining kelib chiqish tarixi. T.: O'zbekiston, 2015.	
4. Gafurov B. Tadjiki: drevneyshaya, drevnyaya i srednevekovaya istoriya. M., 1989.	
5.Rtveladze Ye.V. O nekotorix aspektax noveyshix issledovaniy istorii Sentralnoy Azii // Sovremenniye mifi o dalekom proshлом narodov Sentralnoy Azii. Izd. 2-ye dop. T.: Chulpon, 2007. S. 5 – 20	
6. Nosirov O'. O'zbeklar shajxarasi (Yethnik tarixga xolis nazar). Toshkent, 2011.	
7.Saidov Sh. MO tarixshunosligining zamonaviy konsepsiylari.O'UM/2020y/	
Axborot manbaları	
https://mfu.uz	
http://diss.natlib.uz	
https://cyberleninka.ru	

nazariyasi va uning mohiyati, evrosentrizm konsepsiysi-tarhiy ildizi, asoslari.“Modernizasiydunyo”-g’oyasiningmohiyati, merakamarkazchilik tushunchasi. Sharqsentrizm konsepsiysi asosi, “Shovinism” - ulug’ millatchiliik, “ulug’davlatchilik” - ulug’ saltanatlar, davlatlar g’oyalari tarixni qaytarish, qumsash. “tarixiy chegaralar”ni o’zgartirish va uning mazmun mohiyati. Falsifikasiya, tendension yondoshuv, konyukuraviy qarash, interpretasiya yo’nalishini belgilab bera boshladi. Turkmaniston, Tojikistonda vujudga kelgan qarashlar.“Regionalizma”-ijtimoiyy-madaniy va siyosiy o’zligini anglash, ko’rsatish “samoidentifikasiya”-g’oyalari ifodasi.

3-mavzu: MO respublikalarida milliy davlatchilik konsepsiylari.

Millyy davlatchilik tushunchasining izohi, davlatchilik konsepsiysi muammolarini tahlil qilish, Nima uchun ushuu konsepsiya zarur yekanlining asoslanishi, O’zbekiston, Qozog’iston, Tojikiston,Turkmaniston, Qing’iziston milliy davlatchilik konsepsiyalarining uziga xos xususiyatlari. Yondoshuvlardagi qaramaqshiliklar va ularning salbiy oqibatlari, konsepsiyalardagi mifologik talqin suhunchasi.

4 – mavzu: Qozog’iston, Turkmaniston respublikalarining milliy konsepsiylari.

Turkmaniston va Qozog’iston milliy davlatchilik konsepsiyasining uziga xos ati. Turkmaniston mutloq boshqaruv tizimi va uning mohiyati. «Ruxnoma» va davlatchilik konsepsiyasidagi o’rni. Turkmanboshi ro’li. Qozoqlarning kelib va Qozoq milliy konsepsiyasining izohi. “Qozoqlar” qayerdan paydo bo’lgan: g’ nomi qanday va qachon paydo bo’lgan kabi savollardagi haqiqat va liklarning tahlili. Chingizzonni ulug’lashdan maqsad nima? kabi savollarga kiritish.

5-mavzu: Qirg’iziston, Tojikiston respublikalarining milliy konsepsiylari.

Qirg’iz va Tojik xalqlarining kelib chiqish masalalarining zamonaliviy tarixshunoslikda yorilishi va uning ijobiy va salbiy taraflarining izohlanishi kabi masalalarning mohiyati. Manas yeposi va mifologik qarashlar. Tojik yetnomimi xususidagi fikrlar. Somoniylar va tojiklar masalasi. Hududiy davolar. oriylik nazariyasi: mohiyat va qarashlar.

6-mavzu: G’arb va Rossiya tarixshunosligida MO xalqlari tarixi masalalari.

Yevropa tarixshunosligi va unda Markaziy Osyo xalqlari tarixining yoritilishi, Yevropadan Markaziy Osiyoga sayohat qilgan sayyohlarning yestaliklari va ulardag‘ ma’umotlar tahlili bila tanishishi. Rossiya tarixshunoslik sohasida olib borilgan bir tomonlama tadqiqotlar va ulardag‘ bir tomonlama qarashlar, ularning tahlili. Konstruktivizm nazariyasi va uning mohiyati. Rus tadqiqotchilar bilan yaqindan tanishish, ularning asarlandagi ma’umotlar yohud uydurma va haqiqat. Sarlar tushuchasi.

5. Qirg’iziston Respublikasining milliy konsepsiysi.

5. Rossiya Federasiyasing milliy konsepsiysi.

6. O’zbekistoning kelib chiqishi masasi

7,O’zbek davlatchiliigi tarixi.

8.Qozoq davlatchiliigi tarixi.

9.Qirg’iz davlatchiliigi tarixi.

10.Tojik davlatchiliqi tarixi.

11.Turkman davlatchiliqi tarixi.

12.Rossiya imperiyasining Turkistonda olib borgan milliy siyosati.

13.Turkistonda jadidlar harakatining ahamiyati.

14. MOda sovetlarning milliy siyosati va uning oqibatlari

15. MOda olib borilgan qatag’ on siyosati.

16.MO-yagona mintaqasi va tarhiy-madaniy makon

17.O’zbekistonda paxta yakkaxokimligi va “paxta ishi”.

18.Qoraqalpoq davlatchiliqi tarixi

19.Mustaqillik yillarda Qoraqalpoqiston Respublikasi

20.Markaziy Osyo davlatlar“ hankorlikning yangi bosqichi

V Fan o’qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Magistr bilishi kerak:

- Hozirgi davorda Markaziy Osyo mintaqasidagi mustaqil davlat: (Qozog’iston, Turkmaniston, Tojikiston va Qirg’iziston) ning bir yoqlama milli mafkuralari va ularning salbiy jihatları bilan tanishtirish va ularning tahlito’g’risida *tasavvurqa ega bo’ladi;*

- Talabalarni O’zbekiston Respublikasining milliy g’oya mafkurasinin asosiy tamoyillari va uning boshqa mafkuralarga nisbatan haqqoniy asosga ekanligini *tushunadi;*

- Talabalarni Markaziy Osyo mintaqasi tarixshunosligining nazar muammolari bo’yicha kompleks ilmiy tadqiqot olib borish uchun zarur bo’lg’ebilimlardan foydalana olishi *ko’nikmalarga ega bo’ladi.*

4. VI. Tahlim texnologiyalari va metodlari:

- ma’ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni tayyorlash;

- tushunchasi.
4. Turkmaniston Respublikasining tashkil topishi va uning ma'muriy hudud
 5. Turkmanlarning kelib chiqishi, ularning yashagan hududlari va o'rta asrlardagi ajoddolari.
 6. Qozog'iston Respublikasining tashkil topishi va uning ma'muriy hududi.
 7. Qozoqlarning kelib chiqishi va ularning ajoddolari.
 8. Qirg'iziston Respublikasining tashkil topishi va ma'muriy hududi.
 9. Qirg'izlarning kelib chiqishi, ularning ajoddolari yashagan hududlar.
 - 10.Uyg'urlarning kelib chiqishi va davlatchiligi tarixi.
 - 11.Ruslarning kelib chiqishi va Rossiya imperiyasining tashkil topishi.
 - 12.Qoraqalpoqlarning milliy davlatchiligi tarixi.
 - 13.O'zbeklarning kelib chiqishi va davlatchiligi tarixi.
 - 14.O'zbekiston Respublikasining tashkil topishi va ma'muriy hududi.
 - 15.Ural -oltoy tillari oilasi: prototurk, dravid va yenisey tillari.
 - 16.Hind -evropa tillari: toxarlар va toxar tili.
 - 17.Yeroniy tillar: qadimgi Yeron, sug'd, boxtar, xorazmiy, sak tillari va yozuvlari.
 - 18.Qoraqalpoqlarning kelib chiqishi, ularning ajoddolari yashagan hududlar.
 - 19.O'zbek xalqining tarkibidagi yetnik komponentlari.
 - 20.Adabiy turk tili va o'zbek tilining tarixiy nomlari.
 - 21."Sart" atamasining kelib chiqishi va mazmuni.
 - 22.Rossiya imperiyasining Turkistonda olib borgan kolonial siyosati.
 - 23.Turkistonda jadidlar harakati.
 - 24.Turkistonda milliy muxtoriyat g'oyalari va loyihalari.
 - 25.Bolsheviklarning Turkistoni parchalash va xalqlarini ajratish siyosati.
 - 26."Milliy ozodlik" va "Bosmachilik" harakatlari.
 - 27.O'rta Osiyo xalqlari tillarining lotin va kirill alfobosiga o'tishi.
 - 28.Ruslashtirish siyosati va sovet milliy siyosatining salbiy oqibatlari.

Fan bo'yicha kurs ishi. Kurs ishi fan mavzulariga taalluqli masalalarni, ko'nikma va malakalarni shakllantirishga xizmat qilishi kerak.

Kurs ishi uchun tahminiy mavzular:

1. O'zbekiston Respublikasining milliy davlatchililik konsepsiysi.
2. Turksmaniston Respublikasining milliy konsepsiysi
3. Qozog'iston Respublikasining milliy konsepsiysi.
4. Tojikiston Respublikasining milliy konsepsiysi.

7-mavzu: O'zbekiston olimlarning qarashlari:a'nanaviylik va ilmiylik.

O'zbekistonda tarix sohasida ayrim olimlar tomonidan ilgari surilayotgan g'ayrilimiy va yetarli ilmiy asosga ega bo'lmagna qarashlar bilan tanishtirish va ularni qiyosiy tahlil qilish. O'zbek xalqining kelib chiqishi masalasidagi mustaqillik davridan keying yozilgan taqiqotlar va ularning mohiyati haqida fikrlar. Sho'rolar davrida yozilgan asarlardagi ma'lumotlar va ulardag'i noxolis fikrlar. O'zbek olimlarning asarlida uchraydigan g'ayri ilmiy xulosalarning qiyoslanishi va boshqalar.

8-mavzu: O'zbekiston davlatchiligi tarixi konsepsiysi.

O'zbekistondagi ilk davlatchilik uyushmlari. Davlatchilik tushunchasi. Kushonlar, Qang' davlati, yeftaliylar, Turk xoqonligi, Arab xalifaligi, Mo'g'ullar istilosi, Temuriylar davlatchiligi. Shayboniylar. O'zbek xonliklari. Ilk shaharsozlik. O'zbek davlatchilik konsepsiyasining vujudga kelishi. O'zbek davlatchilikkonsepsiysi masalasining xorij hamda mahalliy adabiyotlarda qayholatda yoritilishini tushuntirish. Davlatchilik masalasida hududiy omillar, ko'chmanchi hamda o'troq hayot tarzining ahamiyati va o'zarlo ta'siri masalalridai qarashlar.

9-mavzu: Markaziy Osiyonning yeng qadimgi aholisi haqida ilmiy ma'lumotlar.

Markaziy Osiyonning qadimgi tub aholisi.

Markaziy Osiyo huddida ko'chmanchi qabilalaridan "Sak" va "Massaget"lar istiqomat qilganligi. Massagetlar: Kaspiy dengizning shargiy sohili, Orol dengizi atroflari, Amudaryo va Sirdaryoning quyi oqimida yashagan ko'chmanchi qabilalar guruh. Ular to'g'risida fanda turli qarashlar mayjudli va ularning tarixshunoslik tahlili. Turli olimlarning yetonim xususidagi fikrlardagi farqlar. Markaziy Osiyo tub aholisining tili, antropologiyasi masalalarining adabiyotlardagi tahlili. Sak: (shaklar) Osiyo dashtlari chorvadolari, Geradot yozishicha Yevrosiyo cho'llarida, Qora dengiz sohililarida istiqomat qiluvchi ko'chmanchi "skalot" qabilalari. Yunionlar yesa ularni skiflar deb yuritganlar. Sak qabilalarining turlari haqida ma'lumot. Andranova, sak, massaget, nomad, skif, huddulariga hind-yeroniy(shu masala asosiydir) tillarda so'zlashuvchi oriy qabilalari krib kelishi. Dyorfer 1986-yilda chiqarilgan maqolasi va undagi fikrlar. 1-ming yillik bosqarida Markaziy Osiyo huddularidagi yetnolingistik vaziyatga baho berish lozim. Albatta, til - bu yentik jamoani tavslifovich xususiyatlarning yagona va hatto yeng muhim yemasligi ham, ammo tarixchilar uchun bosqqa belgilarning noanqliqi sabablari bu yeng quayadir. yeramizdan avvalgi 1 ming yillik o'rталарда proto-turkiy va proto-mo'g'ul tillarining

10-mavzu: Markaziy Osiyonning qadimgi erony tilli aholisi.

Markaziy Osiyoga oriy qabilalarining krib kelishi Markaziy Osiyo huddulariga hind-yeroniy(shu masala asosiydir) tillarda so'zlashuvchi oriy qabilalari krib kelishi. Dyorfer 1986-yilda chiqarilgan maqolasi va undagi fikrlar. 1-ming yillik bosqarida Markaziy Osiyo huddularidagi yetnolingistik vaziyatga baho berish lozim. Albatta, til - bu yentik jamoani tavslifovich xususiyatlarning yagona va hatto yeng muhim yemasligi ham, ammo tarixchilar uchun bosqqa belgilarning noanqliqi sabablari bu yeng quayadir. yeramizdan avvalgi 1 ming yillik o'rталарда proto-turkiy va proto-mo'g'ul tillarining

shakllanishi. G'arbiy Yeronning boshqa xalqlari singari O'rta Osiyoning yetnik jihatdan yaqin bo'lgan yeronzabon aholisi bilan aloqlari. tojiklar va tojik tili masalasi.

11-mavzu: Markaziy Osiyoning qadimgi qadimgi turkiy tilli aholisi.

Qadimgi turklar.Qadimgi turklar yashagan manzilohlar va ularning o'rganiishi. Turk xooqligi, Turk joy nomlari haqida tushuncha. Turkiy tilli mubitining shakllanishi. Markaziy Osiyoning qadimgi turkiy aholisi haqidagi asarlar, manbalar arxeologik, lingvistik manbalar va ularning tarixshunoslik tahili. "Sak" va "Massagettar. Markaziy Osiyoning qadimgi tub turkiy aholisining qadimgi xalqlar bilan o'zaro qorishuviva uning ayrim nazariy masalalari.

12-mavzu: Markaziy Osyoda ilk o'rta asrlarda yetnik holat.

Ilk o'rta asrlarda turkiy-yeroniy madaniy munosabatlari (til,yozuv,din) ushbu maqoladagi fikrlarni tahvil qilish. Markaziy Osyo sivilizasiyasi shakllanishida mintaqada yuz bergan ijtimoiy-siyosiy va yetnomadaniy jarayonlar. Turk-sug'd munosabatlarining davlatchiligi va yetnomadaniy jarayonlarga ta'siri. Ilk o'rta asrlardagi MO xalqlari yetnik munosabatlarini xolisona yoritish.

13-mavzu: O'zbek xalqi va atamasining kelib chiqishi.

O'zbek yetatining shakllanishi va uning rivojlaniш bosqichlari. O'zbek yetatining shakllanahida turkiy va yeroniy tilli xalqlarning o'mni. O'zbek xalqining yetnogenezida har xil til oilalariga oid komponentlarning ishtiroti va bu jarayonda turkiy tilga mansub qattam asosiy va hal qiluvchi rol o'yaganligir. Yetnonimlarni ayniqsa, yetnik guruhlar nomlarini, tarixini o'rganishning o'zbek xalqining yetnogenezini yoritishdagi ahanyati. Bu boradagi taddiqot ishlari ancha avval boshlangan bo'lsa-da, biroq hozirga qadar ham mazkur mavzu dolzarb bo'lib qolayotganligini tushuntirish.

14-mavzu: "Turk", "O'zbek", "Sart", "Turon", "Turkiston" va

"O'zbekiston" atamalarining o'zaro bog'liqligi.

Tarixiy va etnografik manbalar "Turk" atamasining paydo bo'lishi va turli talqinlar.Superetnos masalasi. "O'zbek" atamasining paydo bo'lishi. "Sart" atamasi haqida. Turon, Turkiston, Movarounnahr, O'rta Osyo va nihoyat Markaziy Osyo nomlarining ma'nosi va qo'llianish gavri. «Turkiston» atamasining hududiy qamrovi. «Markaziy Osyo» atamasi jo'g'roffiy jihadan o'rganish.

15-mavzu: "MO xalqlari mustamlakachilik davrida.

Sovetlar davrida yaratilgen tarixda o'zbek xalqi tarixiy o'timishining muhim ijtimoiy masalalarining tahili. Sovetlar davrida o'zbek xalqiga bo'lgan munosabatlarining zamonaevi tarixshunoslikda yoritilishi va undagi nazariyalar. Sovetlar davridagi iqtisodiy va ma'naviy qaramlikning oqibatlarni tushuntirish. O'zbek xalqi davlatchiligining ushbu davrlardagi holati. Ruslar istilosi va sovetlar hohimiyati davrining mahalliy manbalaridagi yoritilishi va ularda o'zbek xalqining

ujtimiy-iqtisodiy, madaniy hayotining muhim masalalari.

III. Amaliy mashg'ulotlar mavzulari uchun ko'rsatmalar va metodik tavsylar:

Asosiy e'tibor magistrantlarning ijodiy va ilmiy fikrlasiga, tarixni shunchaki voqealar izidan emas, balki jarayon sifatidagi mohiyati orqali idrok etishga qaratiladi.

1. MO xalqlari tarixini o'rganishning nazariy-metodologik asoslar: yondashuvlik tamoyillari.
2. Xalqlarning kelib chiqishi haqida zamonaviy konsepsiyalar
3. MO respublikalarida milliy davlatchilik konsepsiyalar
4. Qozog'iston, Turkmaniston Respublikalarining milliy konsepsiyalar
5. Qirg'iziston,Tojikiston Respublikalarining milliy konsepsiyalar
6. G'arbi va Rossiya tarixshunosligida MO xalqlari tarixi masalalari
7. O'zbekiston olimlarning qarashlari;a'naviyilik va ilmiyilik
8. O'zbekiston davlatchiligi tarixi konsepsiysi.
9. Markaziy Osiyoning eng qadimgi aholisi haqida ilmiy ma'lumotlar.
10. Markaziy Osiyoning qadimgi eroniy aholisi
11. Markaziy Osiyoning qadimgi turkiy tilli aholisi.
12. Markaziy Osyoda ilk o'rta asrlarda etnik holat.
13. O'zbek xalqining kelib chiqishi masalasi. O'zbek atamasining kelib chiqishi.
14. "Turk", "O'zbek" va "Sart" va "Turon", "Turkiston" va "O'zbekiston" atamalarining o'zaro bog'liqligi, ularning mazmuni.
15. "O'zbek xalqi ruslar istilosi va sovetlar hokimiyyati davrida